

Teresa d'Arenys,
nom de ploma de
Maria Teresa
Bertran Rossell, va
néixer a Arenys de
Mar el 1952
FERRAN JORDAN

“I a tu, mar negra, et reconec si em vaga”

La poetessa Maria Teresa Bertran és coneguda, des dels setanta, com a *Teresa d'Arenys*, pel poble on va néixer el 1952. Un bon amic seu, també lletraferit de pro –i nascut el mateix any que ella–, Miquel DescLOT, va fer servir, per al seu *nom de plume*, el mateix recurs: el Clot és el barri barceloní on el cèlebre traductor de Petrarca va veure la primera llum. En el cas de la Teresa, però, la qüestió nominal resulta encara més curiosa. L'any 1976 un company universitari de la poetessa (aquest és el terme que defensa ella, i no pas el de *poeta*) va aplegar un gruíx de poemes de l'arenyenca i els va presentar al premi Amadeu Oller, sense que ni ella mateixa en tingués esment. Com que el jove no recordava el cognom de l'amiga, en el manuscrit que va enviar al premi va mecanografiar, damunt el títol *Aor* –un concepte que ve de Lluïll: ‘adoro’–, aquest *mig pseudònim*: *Teresa d'Arenys*. El llibre va guanyar el premi i constituï el bateig de foc literari de l'autora. De llavors ençà, Maria Teresa Bertran s'ha sentit tan bé amb el seu improvisat nom *literari* que no se n'ha després mai més. (Per cert, el company d'aules que, sense ser-ne conscient, va *batejar* literàriament Bertran

també era un poeta pelut que, els anys setanta, començava a fer els primers passos en el panorama català: Xavier Bru de Sala.)

Teresa d'Arenys acaba d'aplegar en un volum imprescindible, publicat per Edicions Vitel·la, el gruíx principal i notable de la seva producció lírica: *Obra poètica (1973-2015)*. Un dels llibres que inclou és el titulat *Murmuris*, escrit entre el 1979 i el 1981, però editat per Llibres del Mall el 1986. En aquesta obra, admirablement *il·luminada* pel professor Joan Alegret, l'autora lliura un combat visceral entre el seu jo civil i el seu jo poètic. Torno al nom: per tant, la *Maria Teresa* combat amb la *Teresa*, i el *Bertran* de la família pledeja amb el *d'Arenys* que ve de la nissaga vària de la Maresma, i que ja s'havia de quedar gravat per sempre, amb fondes lletres de motllo, en la història de la literatura catalana, amb el seu ressò de nom medieval.

Teresa d'Arenys s'ha guanyat, amb escreix, la denominació foixiana d'*investigadora en poesia*. Com Foix, una de les seves influències més vistents entre les *de casa* (l'altra és la de Ribà), atribueix a la comesa poètica la més alta consideració. La Teresa sembla viure –i, des d'aquí, vetllar tothora–

“en la partió de la nit i l'aurora”, com el gall de Vinyoli. Segurament molts dels exegetes que tindrà aquest volum deuran *sentir*, en els seus versos, una veu òrfica, i fins visionària. Els treballs de William Blake –i, en un sentit diferent, els de Rimbaud i Rilke– no són gens aliens a la immersió del seu jo poètic en la fosca i l'ignot: “Nua, si cal, em dono al fred més cru. / I a tu, mar negra, et reconec si em vaga / perquè has nascut de mi, i jo de tu”.

Teresa d'Arenys no s'ha prodigat gaire, i ha viscut la seva condició de poetessa amb una convicció *dramàtica*. No ha escrit sinó quan en tenia una necessitat inajornable. Ha espaiat molt les seves publicacions, producte del rigor màxim a què les sotmet (i no menys producte, també, de les desiguals fases d'inspiració que ha experimentat). La seva obra selecta consta de set llibres, ara severament revisats, un dels quals són les seves esplèndides versions dels rèquiem rilkeians.

Un tret remarcable dels seus versos és el rigor lingüístic, verdaderament obsessiu. En la seva obra, ha reflexionat sobre la nit, la transcendència, els avantpassats, el vi, la solitud, la mort, el dolor, la creació, l'amor... Però ho ha fet sempre amb una llengua que és un prodigi vivent, la pròpia del seu poble de mar –de *marc*, segons la parla del lloc–, en la qual s'empelta el català d'Horta de Sant Joan, on ella i el seu marit, el pintor Enric Maass (mort el 2013), van viure entre el 1974 i el 1984.

En aquest ventall de temes, destaca el compromís amb el país: “¿Hem d'avenir-nos / a dir al present *pretèrit* / tan de sobtada? / Mira'm tots aquests marges / caient... Apleguem pedres!” *

**OBRA POÈTICA
(1973-2015)**

Teresa d'Arenys

Editorial: Vitel·la
Bellcaire d'Empordà,
2016

Pàgines: 232

Preu: 19,50 euros